

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปรับตัว วิธีแก้ไขและผลที่เกิดจากการแก้ไขปัญหานักเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปรับตัวและความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาจากการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน จะประสบปัญหาการปรับตัวและมีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน
2. การอบรมเลี้ยงดูสามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2537 จำนวน 343 คน ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง แบบสองขั้นตอน (Two-Stage Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งได้แก่
 - 2.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
 - 2.2 แบบวัดปัญหาการปรับตัว วิธีแก้ไขและผลที่เกิดจากการแก้ไข
 - 2.3 แบบวัดความสามารถในการปรับตัว
 - 2.4 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองทุกห้องเรียน และทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บข้อมูล ในระหว่างวันที่ 10-28 กุมภาพันธ์ 2538

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละของสถานภาพส่วนตัวและวิถีแก้ไขปัญหา ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปรับตัว ผลที่เกิดจากการแก้ไขปัญหา ความสามารถในการปรับตัว และแบบของการอบรมเลี้ยงดูของกลุ่มตัวอย่างรวม
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของปัญหาการปรับตัว และความสามารถในการปรับตัว ของนักเรียนประถมศึกษา จำแนกตามแบบของการอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และในกรณีที่พบความแตกต่าง ทำการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ Newman-Keuls
3. หากกลุ่มตัวพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษา โดยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนประถมศึกษามีปัญหาการปรับตัวน้อย และปัญหาที่นักเรียนพบมากกว่าด้านอื่น ๆ คือปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัว รองลงมา คือปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน ด้านครอบครัว ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและด้านความสัมพันธ์กับครูตามลำดับ เมื่อแยกพิจารณาในรายละเอียดของปัญหาการปรับตัวแต่ละด้านพบว่า
 - 1.1 ปัญหาการปรับตัวด้านครอบครัว นักเรียนประสบกับปัญหาพ่อแม่เข้มงวดกวดขันมากที่สุด รองลงมาคือทะเลาะกับพี่หรือน้อง และพ่อแม่ทะเลาะกัน ตามลำดับ
 - 1.2 ปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน นักเรียนประสบกับปัญหาแบ่งเวลาในการเรียน เล่น และทำการบ้านไม่เหมาะสมมากที่สุด รองลงมา คือ ไม่มีสมาธิในการเรียน และทำการบ้านไม่ทัน หรือทำไม่ได้ตามลำดับ

1.3 ปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครู นักเรียนประสบกับปัญหาครูปฏิบัติต่อนักเรียนแต่ละคนไม่เสมอภาค มากที่สุด รองลงมา คือ ครูไม่เอาใจใส่และดูแลอย่างใกล้ชิด และครูลงโทษโดยขาดความยุติธรรม

1.4 ปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน นักเรียนประสบกับปัญหาเพื่อนล้อเลียนและกลั่นแกล้งมากที่สุด รองลงมาคือ ทะเลาะวิวาทกับเพื่อน และเพื่อนดูถูกเหยียดหยามตามลำดับ

1.5 ปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัว นักเรียนประสบกับปัญหาอารมณ์ไม่มั่นคงมากที่สุด รองลงมาคือ ใช้จ่ายไม่สุภาพและขาดความมั่นใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับ

2. นักเรียนประถมศึกษา ใช้วิธีแก้ไขปัญหาคือ 4 วิธี เพื่อแก้ไขปัญหาการปรับตัวด้านในทุกด้าน แต่วิธีแก้ไขปัญหานั้นนักเรียนใช้มากกว่าวิธีอื่น ๆ คือ วิธีการปรับปรุงตนเองโดยใช้แก้ปัญหาการปรับตัวทั้งในด้านครอบครัว ด้านการเรียน และด้านบุคลิกภาพส่วนตัว สำหรับปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครูนั้น นักเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่แก้ไขปัญหาด้านวิธีการยอมรับสภาพ ส่วนปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน นักเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีปรับปรุงตนเอง และจัดการกับปัญหาโดยตรงในปริมาณใกล้เคียงกัน

3. นักเรียนประถมศึกษาแก้ไขปัญหาคือการปรับตัวทุกด้านได้ค่อนข้างประสบความสำเร็จ โดยด้านความสัมพันธ์กับครูได้ผลดีกว่าด้านอื่น ๆ รองลงมาคือ ปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ด้านการเรียน ด้านครอบครัว และด้านบุคลิกภาพส่วนตัว ตามลำดับ

4. การประสบปัญหาการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

4.1 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนประสบปัญหาการปรับตัวโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล-แบบให้พึ่งตัวเอง ประสบปัญหาการปรับตัวโดยรวมน้อยที่สุด

4.2 เมื่อเปรียบเทียบการประสบปัญหาการปรับตัวโดยรวมของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเอง ประสบปัญหาการปรับตัวโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(P < .05)

4.3 เมื่อแยกพิจารณาเปรียบเทียบการประสพปัญหาการปรับตัวแต่ละด้านของนักเรียน ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนประสพปัญหา การปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครูมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลและกลุ่มที่ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) ส่วนปัญหาการปรับตัว ด้านอื่น ๆ นั้น ไม่พบว่าแบบของการอบรมเลี้ยงดูส่งผลต่อการประสพปัญหาการปรับตัว อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

5. ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

5.1 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทุกแบบ มีความสามารถในการปรับตัวโดยรวม อยู่ในเกณฑ์ โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล-แบบให้พึ่งตัวเองมีความสามารถ ในการปรับตัวดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบให้พึ่งตัวเอง มีความสามารถในการปรับตัวน้อยที่สุด

5.2 เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวโดยรวมของนักเรียน ที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมีความสามารถ ในการปรับตัวโดยรวมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเอง อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ($P < .05$) และ 2) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล-แบบให้พึ่งตัวเอง มี ความสามารถในการปรับตัวโดยรวมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเอง และ แบบรักสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

5.3 เมื่อแยกพิจารณาเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวแต่ละด้านของนักเรียน ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล-แบบให้ พึ่งตัวเอง มีความสามารถในการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบให้พึ่งตัวเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) ส่วนความสามารถในการปรับตัวด้านอื่นๆ นั้น ไม่พบว่าแบบของการอบรมเลี้ยงดูส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. การพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาจากการอบรมเลี้ยงดู แบบต่าง ๆ

6.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล แบบรักสนับสนุนและแบบให้พึ่งตัวเองสามารถ ร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวโดยรวมของนักเรียนได้ 34.24 %

6.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแบบรักสนับสนุนสามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวด้านครอบครัว และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนได้ 24.52 % และ 19.03 % ตามลำดับ

6.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแบบให้พึ่งตัวเอง สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวด้านการเรียน และด้านความสัมพันธ์กับครูได้ 20.98 % และ 13.92 % ตามลำดับ

6.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล สามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวได้ 15.65 %

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ครู บิดามารดา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนประถมศึกษา ในการศึกษาค้นคว้าและเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหการปรับตัว รวมทั้งส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การปฏิบัติต่อเด็กของครู บิดา มารดา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ในการวิจัยนี้ได้พบว่า นักเรียนประถมศึกษามีปัญหาการปรับตัวน้อย และปัญหาที่นักเรียนประสบมากกว่าด้านอื่นๆ คือ ปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัว รองลงมา คือ ปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน ด้านครอบครัว ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และด้านความสัมพันธ์กับครูตามลำดับ และนักเรียนใช้วิธีแก้ไขปัญหาการปรับตัวด้วยการปรับปรุงตนเองมากที่สุด โดยใช้กับปัญหาการปรับตัวด้านครอบครัว ด้านการเรียน และด้านบุคลิกภาพส่วนตัว ส่วนปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ใช้วิธีแก้ไขโดยการปรับปรุงตนเองและจัดการกับปัญหาโดยตรง และปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครูใช้วิธีแก้ไขโดยการยอมรับสภาพ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนประถมศึกษาแก้ไขปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวได้ผลน้อยที่สุด และแก้ไขปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครูได้ผลดีที่ที่สุด

จากผลการวิจัยนี้ จึงเสนอแนะได้ว่า ครู บิดามารดาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ระดับประถมศึกษา ควรเอาใจใส่ และให้ความสนใจปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวของนักเรียน และวิธีการแก้ไขปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครู ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เรื่องจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น เพื่อทำความเข้าใจกับธรรมชาติของเด็กที่ก้าวเข้าสู่วัยรุ่นให้มากขึ้น
2. ปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรัก ความเข้าใจ ความอดทนและเหตุผล เนื่องจากเด็กในวัยนี้ อารมณ์อ่อนไหวและเปลี่ยนแปลงง่าย
3. ส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การออกกำลังกาย การเล่นดนตรี งานอดิเรกอื่นและกิจกรรมกลุ่ม รวมทั้งเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็น ได้ตัดสินใจด้วยตัวเองโดยใช้เหตุผลและฝึกให้เขารับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการตัดสินใจนั้น เพื่อเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ที่มีความมั่นคงทางจิตใจ
4. ให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กมีปัญหาหรือความคับข้องใจ ไม่ให้เด็กรู้สึกว่าคุณทอดทิ้ง เช่น การเป็นที่ปรึกษาหรือผู้รับฟังที่ดี ให้คำแนะนำ ความรู้ หรือข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยเฉพาะเรื่องการแก้ไขปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครู ควรแนะนำให้เด็กรู้จักใช้วิธีแก้ไขปัญหาวัยวิธีอื่นด้วย เช่น การปรับปรุงและพัฒนาคุณลักษณะส่วนตัว หรือการจัดการกับปัญหาโดยตรง มิใช่แก้ไขโดยการยอมรับสภาพดังผลการวิจัยครั้งนี้ เพราะถึงแม้ว่าวิธีแก้ไขปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครูด้วยวิธีดังกล่าว จะเป็นวิธีที่เด็กใช้แล้วเกิดความรู้สึกปลอดภัย ได้รับการยอมรับจากครูและสังคมก็ตาม แต่สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอาจยังไม่ได้รับการแก้ไขโดยตรง ดังนั้นความยุ่งยากหรือความคับข้องใจจึงยังคงดำเนินอยู่ต่อไป และอาจเพิ่มความรุนแรงขึ้นได้

การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา และผู้ปกครอง

ในการวิจัยนี้ได้พบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่สามารถทำนายความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษา ได้มี 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบให้พึ่งตัวเอง และแบบรักสนับสนุน และยังพบว่านักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้การอบรมเลี้ยงดู 2 แบบ ในปริมาณที่เท่า ๆ กัน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล-แบบให้พึ่งตัวเองประสบปัญหา

การปรับตัวน้อยกว่า และมีความสามารถในการปรับตัวได้ดีกว่านักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่า นักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ประสบปัญหาการปรับตัวน้อยกว่า และมีความสามารถในการปรับตัวดีกว่านักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ฟังตัวเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลควบคู่กับแบบให้ฟังตัวเอง มีความสามารถในการปรับตัวดีกว่านักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ฟังตัวเอง และแบบรักสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยนี้จึงเสนอแนะได้ว่า บิดา มารดา และผู้ปกครองของนักเรียนประถมศึกษาควรอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบให้ฟังตัวเองและแบบรักสนับสนุน ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ดี จะช่วยทำให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงปรารถนาสูง แต่ในการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบ ดังได้กล่าวถึงแล้วนั้น การอบรมเลี้ยงดูที่บิดา มารดา และผู้ปกครองควรเลือกใช้มากที่สุด คือการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หรืออาจใช้ควบคู่ไปกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เด็กฟังตัวเองด้วยก็จะเป็นผลดีแก่เด็ก และเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป

การทาวิจัยต่อไป

ควรจะได้มีการวิจัยเพื่อ

1. ตรวจสอบตัวแปรอื่น ๆ ที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนระดับประถมศึกษา และระดับอื่น ๆ เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองของนักเรียน
2. หาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวของนักเรียนระดับประถมศึกษา และระดับอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยป้องกัน แก้ไขและพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัวของนักเรียนต่อไป
3. ศึกษาเปรียบเทียบแบบของการอบรมเลี้ยงดู ตามการรับรู้ของบิดามารดากับการรับรู้ของเด็ก รวมทั้งศึกษาว่าบิดามารดาและเด็กที่มีการรับรู้แบบของการอบรมเลี้ยงดูตรงกัน และต่างกัน มีผลต่อการปรับตัวของเด็กอย่างไร
4. ศึกษาผลของการใช้แบบฝึกการแก้ปัญหาการปรับตัวด้านต่าง ๆ แก่เด็กในแต่ละระดับ